

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Laudatio del Sr. Ramon Lapiedra
en l'Acte Acadèmic de lliurament de la
Medalla de la Universitat de València

València, 19 de gener de 2017

Profa. Isabel Morant
Universitat de València

Exc. i Magnífic Senyor Rector de la Universitat de València, professora Isabel Morant, senyores i senyors, amigues i amics: és per a mi un honor i una satisfacció haver de fer, al costat de la professora Isabel Burdiel, la *Laudatio* de la professora Isabel Morant amb motiu d'haver estat guardonada amb la Medalla de la Universitat de València.

En l'exposició de motius per a aquest guardó, el Consell de Govern, en sessió del juliol passat, al·ludia fonamentalment als tres motius que segueixen: haver estat la primera dona elegida en un procés democràtic vicerectora de la Universitat de València; haver impulsat i dirigit el projecte editorial de la col·lecció *Feminismos*, amb 126 títols publicats al llarg de gairebé trenta anys; haver dirigit la *Historia de las Mujeres en España y América Latina*, obra ambiciosa i pionera en quatre volums i vora 4.000 pàgines. Mèrits més que suficients per a la concessió de la medalla, als quals caldria afegir a l'hora de completar el *currículum* de la nostra professora, de primer, haver estat Directora durant set anys de la Universitat d'Estiu de Gandia, i de segon, haver estat membre durant set anys del Consell Valencià de Cultura. Hi ha, però, una altra component del seu *currículum* que estime particularment meritòria: la intensa activitat específicament acadèmica, de docència i investigació, prosseguida sense treva durant decennis tot i la seua dedicació als projectes i responsabilitats públiques d'entitat que acabe de ressenyar.

Continuant amb aquesta *Laudatio*, m'agradaria referir-me al primer dels tres motius, acabats de citar, que assistiren al Consell de Govern de la Universitat de València per a concedir a la professora Morant la Medalla de la Universitat: el motiu d'haver estat la primera dona elegida democràticament Vicerectora (d'Extensió Universitària i Normalització Lingüística), càrrec que va ocupar durant dos períodes consecutius lligats a les eleccions a Rector del 84 i el 86, respectivament. No tractaré els altres dos motius de la tríade –la col·lecció *Feminismos* i *La Historia de las Mujeres*– puix que aquests seran matèria de la *Laudatio* a càrrec de la professora Isabel Burdiel.

Deixeu-me, doncs, que comence amb el tema acudint a un record del cas: això fou que a qui ara els adreça la paraula, candidat a Rector en aquelles eleccions del 84, li calia comptar amb un conjunt de professors i professores que acceptessen formar part de la candidatura com a Vicerectors candidats. Era el cas, en particular, del possible Vicerectorat d'Extensió Universitària i Normalització Lingüística. Dos noms hi sonaven en les files del que s'anomenà llavors El Bloc, Isabel Morant, de la Facultat de Geografia i Història, i un altre professor d'una altra Facultat. La gent demanava una assemblea per a decidir entre els dos, i allà que anàrem tots plegats. Jo acudia tranquil a la reunió: encara que no coneixia pràcticament a cap dels dos candidats –feia a penes un any i mig que havia arribat a la Universitat de València– tenia molt bones referències d'una i de l'altre, per bé que, d'entrada, era més procliu a la jove Isabel Morant. Per a mi, doncs, es tractava d'escoltar en la reunió, i de veure si, en funció del que es raonava, el meu decantament inicial es confirmava o havia de ser modificat. Les meues expectatives, però, de clarificar així els dubtes

que tenia resultaren il·lusòries. En la major part, el personal assistent pertanyia a una o l'altra Facultat, i invariablement els intervinents es pronunciaven, sense gaire arguments, a favor justet de la professora o el professor candidat amb qui compartien Facultat. Això sí, tots els intervinents sense excepció precedien la seua tria previsible de candidat amb un advertiment proclamant que la tria a practicar no tenia res a veure amb la Facultat a la qual pertanyia l'intervinent de torn. És més, aquests intervinents denunciaven amb èmfasi que l'actitud eventual de lligar ambdues coses era senzillament ridícula, i una volta practicat aquest ritual, ja tranquils, esvaraven conhortats pel pendent que inútilment acabaven d'exorcitzar.

“Del dreturer camí la passa eixida”, com cantava el poeta, la reunió s'extraviava, i esdevenia repetitiva, provocant un cansament dissuasiu entre els assistents. Arribats a un cert punt d'aquest esmortiment, el professor Josep Blasco demanà la paraula i amb el seny i el to que sempre el caracteritzaren i que després, arran del traspàs prematur, tant hem trobat a faltar, s'adreçà a mi, en la meua funció de moderador, en un to peremptori, perquè jo mateix fes la tria de candidat al Vicerectorat i aturés aquella “tortura”. La proposta d'en Blasco no fou contestada per ningú, i jo en particular la vaig trobar ben oportuna. Val a dir, però, que també em va obrir la porta a practicar una innocent malesa (ah, les petites debilitats de la condició humana!) , tot contestant al professor Blasco que no passés pena, que no alçàriem la sessió sense que, si mai fes falta, jo aportés l'elecció que em demanava, però que mentrestant podíem allargar una mica més la sessió per tal d'escatir algun resultat fonamentat i majoritari de la reunió. Així que la roda tornà a girar, i com era previsible tornà a girar d'acord amb el

guió que tan poc resultat havia donat fins aleshores. Per a dir-hi tota la veritat, darrere de la meua proposta de continuar per un camí que s'albirava tan poc productiu, hi havia al marge de la innocent malesa que acabe d'esmentar un càlcul ben raonable: calia que l'assemblea constatés fins assaciar-se que no hi havia altra eixida practicable que la proposada per Blasco, a fi que la tria que jo havia de fer, i que volia fer, estigués carregada de tota la legitimitat possible de la lògica assembleària. I efectivament, arribats una altra volta a l'impàs per tots previsible, vaig reiterar que els dos candidats em semblaven totalment idonis, però ja que em calia prendre una decisió vaig proposar el nom d'Isabel Morant. Ningú entre els assistents va objectar-hi res, s'alçà la reunió, i la nostra candidata i jo vam tenir de seguida una primera reunió allí mateix. No recorde amb detall de què parlàrem, però si recorde que, com a resultat de la conversa, vaig concloure que acabàvem de triar entre tots una molt bona candidata al possible Vicerectorat. Després, vam guanyar les eleccions, i vaig poder verificar a bastament en la pràctica de govern a la Universitat com havia estat d'encertada la decisió. En particular vaig tenir l'ocasió reiterada de constatar el tarannà obert i dialogant de la nostra Vicerectora, tan important en la bona implementació del quefer públic.

Abundant en aquesta conclusió, no fa gaire que em contaven una peripècia política d'Isabel Morant de quan la Transició a finals dels setanta. La història mostra una vegada més una ciutadana oberta, independent, i a banda no gens doctrinària. Açò fou que Isabel Morant entrà en un grup maoista de l'època. Allí, no trigà gaire en constatar que havia entrat en una organització força rígida, on a més la qüestió feminista era molt secundària: en l'argot del maoisme, la qüestió no

formava part de la “contradicció principal”, la qual calia distingir de la “contradicció fonamental”. Aquesta era la contradicció entre treball i capital, mentre aquella era la contradicció que calia resoldre primer per tal d’avançar en la resolució de la contradicció fonamental. Amb aquestes amables disquisicions, el personal podia passar gratament la vetlada, i si algú era especialment doctrinari podia encara escalar els cims d’una veritable orgia intel·lectual. Coneixent, però, a Isabel Morant, no crec que estigués massa disposada a passar el temps esgrunant aquestes floritures semàntiques. Ella insistia en abordar la qüestió feminista, mentre els col·legues posaven mala cara. Finalment, en una reunió de l’organització, la van expulsar per dissident: ningú la va defensar. Després, un emissari de la Direcció li ofería la tornada a l’organització a canvi del penediment: era la marca de la casa. La militant expulsada va contra oferir de lliurar un text, per tal de debatre obertament sobre les qüestions en litigi. Un tipus de proposta ben raonable en bona lògica democràtica. No hi van acceptar, i així va acabar la breu militància maoista de la jove Isabel Morant.

Tot plegat, una experiència vital i política que imagine que no fou sobrera. A mi m’ha resultat interessant contar-la perquè m’ha permès remarcar el que crec que és aquell tret distintiu, polític, intel·lectual, i vital, de la protagonista: el seu caràcter no doctrinari, que vol dir obertura mental per a aprofitar les lliçons de l’experiència. Una actitud a les antípodes de la llegenda del doctrinari de mena: no deixes mai que un contraexemple demolidor t’arruïne la doctrina. En resum: en la vida humana, diguem-ho així amb tota generalitat, el que ens fa falta és més flexibilitat mental i no tanta rigidesa, una fórmula que la professora Morant ha practicat sense esmena no solament en la política

i en la gestió, com he assenyalat adés, sinó també en el pla d'allò viscut.

I així, en arribar ací en aquesta *Laudatio* que encara la recta final, no voldria deixar de comentar la manera com la nostra professora ha practicat el feminisme. Deixant a banda la seua notable contribució intel·lectual a la tasca com a investigadora, autora, i editora, que ja he dit que no forma part del que em toca comentar hui ací, el seu exemple vital en el tema és d'una normalitat desarmant: sense renunciar a res com a feminista, ben al contrari, amb una amable persistència en les formes, i alhora amb una radicalitat indefugible, ha sabut sempre col·locar-se al punt just on es recolza la palanca que malda per elevar el món des d'una discriminació secular de les dones a noves cotes de la igualtat de gènere. El seu feminisme, en eixa permanència ubiqua, em porta al cap, en una associació lliure, la Sevilla del *cantaor* malhumorat. No sé si coneixen vostès l'acudit de què parle: un *cantaor* sevillà després d'una actuació a Bilbao molt poc reeixida arriba malhumorat a l'hotel. Niño, diu adreçant-se al xicot que li fa d'apoderat, prepara las maletas que nos vamos a Sevilla. *Pero, maestro*, respon el xicot, *que son las diez de la noche y Sevilla está muy lejos*, i el *cantaor* comminatori retruca: *niño, Sevilla no está ni cerca ni lejos, Sevilla está donde debe d'estar; vámonos pa casa!* I allà que se'n van anar si hem de fer cas a la contalla.

Gràcies, professora Isabel Morant, per tot allò de bo que, a fora i dins de la Universitat, heu sabut donar-nos a vessar des d'eixa permanència ubiqua.

València, gener de 2018.

VNIVERSITAT D VALÈNCIA